

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Πολιτιστική Αναπαράσταση

Ενότητα 5

Δημήτρης Παπαγεωργίου

Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

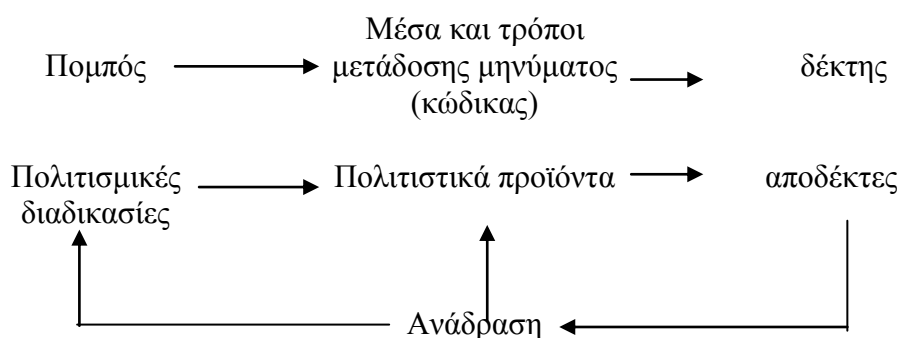
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5) Πολιτιστική αναπαράσταση και πολιτιστική προβολή

Σύμφωνα με το επόμενο σχήμα, κάθε αναπαράσταση επηρεάζει με διάφορους τρόπους και σε διαφορετικούς βαθμούς την πολιτισμική διαδικασία ή/και κάθε άλλη αναπαράσταση από την οποία αντλεί «πρωτογενές υλικό»: η **προβολή** μιας δημόσιας εικόνας αναδιαμορφώνει και την «πραγματική» δράση την οποία απεικονίζει.

Η πολύπλοκη και πολυδιάστατη σχέση αλληλεπίδρασης **πολιτισμικών δρωμένων και τεχνουργημάτων** με τις μορφές και εκδοχές που προσλαμβάνει η **πολιτιστική τους αναπαράσταση**, καθώς και με τα συναφή **πολιτιστικά προϊόντα** που προκύπτουν, αποκρυσταλλώνεται σε δύο βασικά θεωρητικά ζητήματα, που εστιάζονται:

α) στην ερμηνεία των δεδομένων που παρουσιάζονται, τόσο από τη σκοπιά των παραγωγών, όσο και από τη σκοπιά των δεκτών/χρηστών των προϊόντων ή των αποτελεσμάτων μιας **πολιτιστικής προβολής**

β) στο σχεδιασμό (design) των δράσεων ή των προϊόντων μιας **πολιτιστικής προβολής**, έτσι ώστε να διευκολύνουν την πρόσβαση των δεκτών/χρηστών στο «σώμα» (corpus) των παρεχόμενων πληροφοριών, καθώς και την κατανόηση και την αποδοχή του μηνύματος ή των μηνυμάτων που μεταφέρουν

Σ' αυτό το πλαίσιο, η θεωρητική ανάλυση και επεξεργασία των δράσεων **πολιτιστικής προβολής** τέμνεται με τη Θεωρία της Επιτέλεσης (Performance Theory) που διατύπωσε ο Erving Goffman, σε μια απόπειρα να αναλύσει επαρκώς τους μηχανισμούς **προβολής** που υιοθετούν οι **παραστατικές τέχνες** σε μια ευρεία ακολουθία δραστηριοτήτων που ξεκινούν από τις θεσμοποιημένες τους εκδοχές (θέατρο) και φθάνουν ως τις καθημερινές δραστηριότητες (θέατρο της ζωής).

Η κρίσιμη διαδικασία της διάδρασης πρωταγωνιστών/κοινού σε κάθε επιτέλεση (performance), οργανώνεται με βάση τέσσερις κατηγορίες δεδομένων:

α) ρόλοι πρωταγωνιστών/κοινού

β) συγκεκριμένο «σκηνικό»/ευρύτερο ή ειδικό ιστορικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο δράσης

γ) μέσα αφήγησης

δ) σενάριο αφήγησης

Σε κάθε περίπτωση, οι δομικές αντιστοιχίες μεταξύ των δράσεων επιτέλεσης και των ευρύτερων δράσεων **πολιτιστικής προβολής** δεν αναιρούνται: οι πρακτικές της **πολιτιστικής αναπαράστασης** και τα συναφή **πολιτιστικά προϊόντα** που παράγουν μπορούν να αναλυθούν ως **επιτελεστικές δράσεις (performances)** που νοηματοδοτούν με συγκεκριμένους τρόπους το **πολιτισμικό περιεχόμενο που προβάλλουν ως πολιτιστικό περιεχόμενο**. Οι **πολιτιστικές προβολές** σχεδιάζονται με βάση **δομικούς κανόνες** που αντιστοιχούν σε διευρυμένες μορφές επιτελέσεων (performances): μπορεί να συμπεριλαμβάνουν συγκεκριμένους πραγματικούς πρωταγωνιστές ή/και εικονικούς χαρακτήρες που αναπαριστούν ή συμβολίζουν πραγματικούς πρωταγωνιστές ή/και επιλεγμένα δεδομένα (αντί των πρωταγωνιστών), καθώς και να οργανώνονται σύμφωνα με πραγματικά ή εικονικά «σκηνικά», να χρησιμοποιούν αναλογικά και ψηφιακά μέσα έκφρασης και αντίστοιχα **σενάρια αφήγησης**, σε συνάρτηση με το κοινό - στόχο στο οποίο απευθύνονται.

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι κοινοί κομβικοί **κανόνες και κώδικες** που διαμορφώνουν ως **αφήγηση** τη συντεταγμένη έκφραση κάθε δράσης **πολιτιστικής αναπαράστασης και προβολής**, εστιάζονται, σύμφωνα με τη θεωρητική προσέγγιση του Erving Goffman (ό.π.), σε:

Δραματοποίηση (δραματική απόδοση) του χαρακτήρα των πρωταγωνιστών ή/και των δεδομένων

Εξιδανίκευση των πρωταγωνιστών ή/και των δεδομένων

Εκφραστικό έλεγχο των πρωταγωνιστών, «σωστή» **προβολή** επιλεγμένων δεδομένων, χρήση των «κατάλληλων» μέσων κάθε **προβολής**

Διαστρέβλωση της εντύπωσης που προκαλείται στο κοινό - δέκτη, όταν ο τελεστής/ες (performer/ers), τα επιλεγμένα δεδομένα, ή τα μέσα **προβολής** κρίνονται από το κοινό - δέκτη ως «ακατάλληλοι/α» (για τη συγκεκριμένη **προβολή**), πέρα από το νοηματικό περιεχόμενο αυτής καθαυτής της επικοινωνιακής δράσης

Αμηχανία ή Δέος του κοινού - δέκτη όταν αποκαλύπτονται και αναλύονται οι μηχανισμοί δημιουργίας μιας **προβολής**, ή όταν αντίθετα, επενδύονται με υπερβολικό συναισθηματικό ή ιστορικό «φορτίο»

Χρήση της Επινόησης και Απόδοσης της Πραγματικότητας στο πλαίσιο μιας **προβολής**, σε συνάρτηση με συγκεκριμένα πρότυπα «κατάλληλης», εξωραϊσμένης και καλά διαρθρωμένης **αφήγησης**